

DECIZIE

07 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu
Judecătorii: Galina Stratulat, Dumitru Visternicean,
Dumitru Mardari, Nicolae Craiu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Roșca Nicolae prin intermediul avocatului Gavajuc Stela,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Companiei de Asigurări „AUTO-Siguranța” Societate pe Acțiuni împotriva lui Roșca Nicolae cu privire la restituirea despăgubirii de asigurare în ordine de regres,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 12 septembrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Roșca Nicolae și menținută hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Sângerei) din 30 ianuarie 2017,

c o n s t a t ă

La 02 decembrie 2015, CA „AUTO-Siguranța” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Roșca Nicolae cu privire la restituirea despăgubirii de asigurare în ordine de regres.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 10 septembrie 2013, în jurul orelor 14.22, pe str. Ștefan cel Mare din mun. Bălți, a avut loc accidentul rutier cu participarea autovehiculului de model „Mitsubishi Outland”, nr/î XXXXX, condus de către Roșca Nicolae și autoturismului de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, condus de către Mariușan Lilian. În rezultatul accidentului a fost avariat automobilul de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, fiind adus proprietarului un prejudiciu de 45 684,21 lei. Conform procesului-verbal cu privire la contravenția administrativă MAI02268725 din 10 septembrie 2013, vinovat de producerea accidentului rutier a fost recunoscut Roșca Nicolae, conducător al autovehiculului de model „Mitsubishi Outland”, nr/î XXXXX.

Indică reclamantul că, proprietarul automobilului de model „Mitsubishi Outland”, nr/î XXXXX, este Cernîșev Ludmila, iar proprietarul autovehiculului de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, este SRL „Parcul de Autobuze și Taximetrie nr.9”.

În baza contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. RCAI-000327189 din 06 august 2013, încheiat între CA „AUTO-Siguranța” SA și Cernîșev Ludmila, a fost eliberată polița de asigurare

obligatorie a răspunderii civile pentru pagubele produse prin utilizarea automobilului menționat, valabilă până la 05 august 2014.

Contractul de asigurare menționat a fost întocmit cu indicarea unui număr limitat de persoane cu drept de a conduce acest automobil, pârâtul Roșca Nicolae neregăsindu-se între persoanele indicate în contract, prin urmare nu era sub acoperire de asigurare.

Menționează reclamantul că, în temeiul contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. RCAI-000327189 din 06 august 2013, a fost achitată pãgubitorului SRL „Parcul de Autobuze și Taximetrie nr.9” despãgubirea de asigurare în mărime de 45 684,21 lei, în baza dispoziției de plată nr. 879 din 03 octombrie 2013.

Susține reclamantul că, în adresa lui Roșca Nicolae a adresat o pretenție, prin care a solicitat recuperarea despãgubirii de asigurare plătite, la care, însă, nu a primit nici un răspuns.

Solicită reclamantul, încasarea de la Roșca Nicolae în beneficiul CA „AUTO-Siguranța” SA a sumei 45 684,21 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți (sediul Sângerei) din 30 ianuarie 2017, a fost admisă acțiunea, fiind dispusă încasarea de la Roșca Nicolae în beneficiul CA „AUTO-Siguranța” SA a sumei de 45 684,21 lei cu titlu de despãgubire de asigurare și sumei de 1370,52 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 12 septembrie 2017, a fost respins apelul declarat de către Roșca Nicolae și menținută hotărârea Judecătorei Bălți (sediul Sângerei) din 30 ianuarie 2017.

La 16 noiembrie 2017, Roșca Nicoale, prin intermediul avocatului Gavajuc Stela, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 12 septembrie 2017 și hotărârii Judecătorei Bălți (sediul Sângerei) din 30 ianuarie 2017, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, prin care să fie dispusă încasarea de la Roșca Nicolae în beneficiul CA „AUTO-Siguranța” SA a sumei de 18 606,70 lei.

În susținerea recursului, Roșca Nicoale a invocat că instanțele ierarhic inferioare au ignorat existența raportului de expertiză nr. 0307/16-D din 12 septembrie 2016 privind evaluarea costului de manoperă, pieselor de schimb și a materialelor necesare pentru reparația autovehiculului accidentat de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, întocmit de SRL „Expert Centru”, potrivit căruia costul reparației autovehiculului avariât constituie 18 606,70 lei, sumă care recurentul este de acord să o achite.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că, copia deciziei Curții de Apel Bălți din 12 septembrie 2017, expediată în adresa recurentului Roșca Nicolae la 31 octombrie 2017, a fost recepționată de către ultimul la 06 noiembrie 2017, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 156).

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Roșca Nicolae la 16 noiembrie 2017 se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La 18 decembrie 2017, în adresa CA „AUTO-Siguranța” SA a fost expediată copia recursului declarat de către Roșca Nicolae cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural și nu a depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 31 ianuarie 2018 recursul declarat de către Roșca Nicolae a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate art. 117 alin. (1) CPC, probe în pricini civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii.

Potrivit art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 119 alin. (1) CPC, probele se adună și se prezintă de către părți și de alți participanți la proces. Dacă în procesul de adunare a probelor apar dificultăți, instanța este obligată să contribuie, la solicitarea părților și altor participanți la proces, la adunarea și prezentarea probelor necesare, cu excepția cazurilor în care instanța constată că cererea de reclamare a probelor este înaintată în mod neîntemeiat și cu scopul vădit de a tergiversa examinarea pricinii sau proba reclamată este în mod vădit lipsită de relevanță.

Potrivit art. 148 alin. (1) CPC, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, judecătorul sau instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

În conformitate cu art. 159 alin. (1) și (2) CPC, în cazul când raportul de expertiză nu este suficient de clar sau este incomplet, iar această deficiență nu poate fi suplinită prin audierea expertului, ori când apar noi întrebări referitor la circumstanțele examinate ulterior, instanța judecătorească poate dispune, la solicitarea părților, iar în cazurile prevăzute de prezentul cod, și din oficiu, efectuarea de către același expert sau de un altul a unei expertize suplimentare în condițiile art.148. În cazul când nu este de acord cu raportul de expertiză din motivul neîntemeierii sau veridicității lui îndoielnice, când concluziile mai multor experți sînt contradictorii ori când, la efectuarea expertizei,

normele procedurale sînt încălcate, instanța judecătorească poate dispune efectuarea unei expertize repetate.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că, la 10 septembrie 2013 în jurul orelor 14:22 pe str. Ștefan cel Mare, mun. Bălți, a avut loc un accident rutier, cu implicarea autovehiculului de model „Mitsubishi Outland”, nr/î XXXXX, condus de Roșca Nicolae și autoturismului de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, condus de către Mariuțan Lilian.

Prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 10 septembrie 2013, agentul constator a stabilit vinovăția lui Roșca Nicolae în comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) Cod Contravențional – încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor (f.d. 6).

Materialele dosarului atestă că, proprietarul automobilului de model „Mitsubishi Outland”, nr/î XXXXX, implicat în accidentul rutier, este Cernîșev Ludmila, ultima beneficiind de poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă nr. RCAI-000327189 eliberată de către CA „Auto-Siguranța” SA, valabilă pe perioada 06 august 2013 - 05 august 2014, eliberată în baza contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule (asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă), care se extinde asupra unui număr limitat de persoane, și anume a proprietarei Cernîșev Ludmila.

Conform art. 29 p. d) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, asigurătorul are dreptul să înainteze acțiune de regres persoanei răspunzătoare de producerea pagubelor atunci cînd persoana răspunzătoare de producerea accidentului nu este inclusă în contractul de asigurare încheiat între posesorul autovehiculului și asigurătorul de răspundere civilă auto.

Intimatul-reclamant CA „AUTO-Siguranța” SA, ca urmare achitării despăgubirii de asigurare păgubitelui SRL „Parcul de Autobuze și Taximetrie nr.9” în mărime de 45 684,21 lei, s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată împotriva lui Roșca Nicolae cu solicitarea restituirii despăgubirii de asigurare în ordine de regres.

În susținerea acțiunii înaintate, CA „AUTO-Siguranța” SA a prezentat actul nr. 0018 de evaluare a cheltuielilor de reparație auto, întocmit la 20 septembrie 2013, ordinul nr. 298/13 din 30 septembrie 2013 cu privire la achitarea despăgubirii de asigurare păgubitelui, prin care s-a dispus transferul sumei stabilite drept dauna cauzată în urma accidentului rutier, precum și ordinul de plată nr. 879 din 03 octombrie 2013 privind achitarea sumei de 45 684,21 lei în beneficiul SRL „Parcul de Autobuze și Taximetrie nr.9”.

Din materialele dosarului rezultă cert că actele prezentate de către intimatul-reclamant întru confirmarea stabilirii despăgubirii de asigurare în cuantum de 45 684,21 lei și achitate persoanei păgubite, au fost întocmite fără înștiințarea și participarea asiguratei Cernîșev Ludmila și/sau utilizatorului-recurentului Roșca Nicolae.

Înaintînd obiecții referitor la cuantumul despăgubirii de asigurare achitate – 45 684,21 lei, recurentul-pârât Roșca Nicolae la examinarea cauzei în prima instanță a prezentat actul de evaluare la procesul-verbal de constatare a daunelor nr. 03/0916 A, întocmit de către SC „Salikhov Consulting”, potrivit căruia costul reparației pentru

restabilirea autovehiculului de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, la o stație autorizată de deservire tehnică, cu înlocuirea pieselor avariate, constituie suma de 21520,52 lei și raportul nr. 0307/16-D privind evaluarea costului de manoperă, pieselor de schimb și a materialelor necesare pentru reparația autovehiculului accidentat de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, întocmit de către SRL „Expert Centru”, care atestă suma de 18 606,70 lei – costul reparației autoturismului avariat în urma producerii accidentului rutier din 10 septembrie 2013.

Instanța de apel, la solicitarea recurentului-apelant Roșca Nicolae, a dispus în sarcina Camerei de Comerț și Industrie, filiala Bălți, efectuarea unei expertize auto-tehnice merceologice a automobilului „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, în scopul determinării deteriorărilor și cuantumului prejudiciului material cauzat în urma accidentării produse la 10 septembrie 2013.

Instituția vizată a concluzionat asupra imposibilității efectuării evaluării cuantumului prejudiciului material cauzat mijlocului de transport „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, din motivul că acesta din urmă a fost suspus reparației încă în anul 2013 și până în prezent se exploatează în calitate de taxi.

Astfel, din considerentele că autovehiculul avariat în accidentul produs la 10 septembrie 2013 nu mai poate fi cercetat, iar actele de evaluare prezentate de către Roșca Nicolae - actul de evaluare la procesul-verbal de constatare a daunelor nr. 03/0916 A și raportul nr. 0307/16-D privind evaluarea costului de manoperă, pieselor de schimb și a materialelor necesare pentru reparația autovehiculului accidentat de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, au fost întocmite, fără cercetarea automobilului, doar în baza anexei la Procesul-verbal nr. 9280590145019401 din 10 septembrie 2013, parte al dosarului contravențional, întocmit de inspector al ISST și AR a SSP al IP Bălți, locotenent de poliție Storoj Valeriu, instanțele ierarhic inferioare au conchis că actele de evaluare menționate nu au forță probantă, acțiunea fiind admisă doar în baza actului nr. 0018 de evaluare a cheltuielilor de reparație auto din 20 septembrie 2013, întocmit în temeiul procesului-verbal de constatare a pagubelor autovehiculului de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, ambele întocmite fără înștiințarea și prezența, atât a recurentului-pârât Roșca Nicolae, cât și a asiguratei Cernîșev Ludmila, fără careva expunere asupra conținutului acestora.

În acest context, instanța de recurs reține că, probele prezente la materialele cauzei, și anume rapoartele de expertiză: actul nr. 0018 de evaluare a cheltuielilor de reparație auto, întocmit la 20 septembrie 2013, întocmit de către SRL „Micolux-Prim”, actul de evaluare la procesul-verbal de constatare a daunelor nr. 03/0916 A, întocmit de către SC „Salikhov Consulting” și raportul nr. 0307/16-D privind evaluarea costului de manoperă, pieselor de schimb și a materialelor necesare pentru reparația autovehiculului accidentat de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, întocmit de către SRL „Expert Centru”, relevă costuri diferite cu diferență majoră.

Afară de aceasta, conform ordinului de plată nr. 879 din 03 octombrie 2013, despăgubirea de asigurare a fost achitată direct pătimitului - SRL „Parcul de Autobuze și Taximetrie nr.9”, dar nu pe contul unei unități de specialitate, prin urmare, la momentul achitării despăgubirii, autoturismul avariat nu era reparat, adică prejudiciul încă nu era real suportat.

Conform art. 23 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, despăgubirea pentru avarierea sau distrugerea autovehiculului nu poate depăși valoarea pagubei real suportate. Costul reparației autovehiculului se stabilește pe baza documentelor eliberate de unitatea de specialitate acceptată de părți.

În speță, la întocmirea actului nr. 0018 de evaluare a cheltuielilor de reparație auto din 20 septembrie 2013, n-au fost respectate prevederile legale enunțate.

Or, la caz, nu a fost stabilită valoarea pagubei real suportate de către proprietarul mijlocului de transport „Mercedes 315”, nr/î XXXXX la reparația acestuia.

În același timp, se reține că potrivit art. 23 alin. alin. (11) – (13) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, în vigoare la momentul examinării prezentului litigiu în instanța de fond, indiferent de vechimea de exploatare a autovehiculului și parcursul acestuia, în cazul în care despăgubirea de asigurare se solicită în numerar sau prin virament în contul bancar al persoanei păgubite, cuantumul despăgubirii de asigurare se stabilește luând în calcul prețurile medii practicate de minimum trei unități de specialitate acceptate de părți pentru manopera și pentru materialele aferente reparației sau înlocuirii părților componente și pieselor avariate, precum și pentru părți componente și piese noi fabricate în bază de licență sau originale foste în folosință care corespund cerințelor tehnice și de securitate rutieră. În cazul când părțile componente și piesele noi fabricate în bază de licență sau cele originale foste în folosință nu sînt disponibile pe piața autohtonă, paguba real suportată pentru autovehicule se va determina ținînd cont de prevederile alin.(8). Actele de evaluare a despăgubirii de asigurare întocmite fără respectarea prevederilor prezentului articol nu pot servi drept temei pentru achitarea despăgubirii de asigurare. În cazul unui dezacord între părți în privința alegerii expertului independent sau a unității de specialitate ce trebuie să stabilească costul reparației părților componente sau a pieselor avariate, costul lucrărilor de reparație, valoarea autovehiculului la momentul accidentului sau valoarea rămasă, părțile urmează să menționeze acest fapt în dosarul de daune, fiind îndreptățite legal să apeleze individual la serviciile experților independenți sau ale unităților de specialitate pentru stabilirea pagubelor. În acest caz, la plata despăgubirii de asigurare, părțile vor ține cont de prevederile art.22 alin.(1) și ale art.28 alin.(2) și (3).

Din aceste circumstanțe, în lipsa unui raport de expertiză tehnico-științifică care să demonstreze cu certitudine valoarea prejudiciului material cauzat automobilului de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX, aflat în proprietatea SRL „Parcul de Autobuze și Taximetrie nr.9”, în urma accidentului rutier produs la 10 septembrie 2013, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție este în imposibilitate să stabilească dacă suma pretinsă de către intimatul-reclamant spre încasare cu titlu de daună materială, este justificată și reprezintă costul pieselor de schimb și manoperei executate pentru remedierea consecințelor accidentului.

Prin urmare, la faza actuală, nu poate fi stabilită o soluție certă și fermă cu privire la mărimea prejudiciului material realmente suportat de către proprietarul autoturismului avariat în urma accidentului rutier produs din vina lui Roșca Nicolae, fiind necesară o nouă reexaminare a cauzei cu implicarea unui expert specializat în domeniul reparației autovehiculelor sau specialist în domeniu.

Se accentuează că în cazul imposibilității supunerii automobilului de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX unei expertize tehnico-științifice de constatare a prejudiciului cauzat în urma accidentului rutier din 10 septembrie 2013 pe motiv că automobilul respectiv a fost deja reparat, în cadrul rejudecării instanța de apel urmează să solicite expertului (specialistului) să se expună pe marginea examinării și aprecierii întregului ansamblu de probe din dosar, inclusiv și actelor/rapoartelor de evaluare existente la caz.

Deci, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, la examinarea cauzei nu a fost respectat principiul egalității armelor, astfel încălcându-i-se dreptul recurentului la un proces echitabil garantat de art. 6 paragraf 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, potrivit jurisprudenței pertinente degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, principiul egalității armelor într-un proces civil presupune că fiecare parte urmează să dispună de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza, inclusiv suportul probatoriu, în condiții care să nu o plaseze în dezavantaj considerabil față de partea opusă. Conceptul unui proces echitabil incumbă dreptul părților de a face cunoștință și de a comenta toate probele prezentate și observațiile anexate la dosar (cauza Grozdanoski contra Macedoniei, hotărârea din 31 mai 2007, definitivă din 31 august 2008).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că la faza actuală de examinare a dosarului nu este posibil de stabilit cu certitudine mărimea prejudiciului realmente cauzat automobilului de model „Mercedes 315”, nr/î XXXXX în urma accidentului rutier, fiind necesară implicarea unui expert (specialist) de domeniu, care în baza actelor de expertiză existente la materialele dosarului, să dea o concluzie certă privind estimarea valorii pagubei produse autovehiculului avariat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Roșca Nicolae, a casa integral decizia instanței de apel din 12 septembrie 2017 și a restitui pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Roșca Nicolae prin intermediul avocatului Gavajuc Stela.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 12 septembrie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Companiei de Asigurări „AUTO-Siguranța” Societate pe Acțiuni împotriva lui Roșca Nicolae cu privire la restituirea despăgubirii de asigurare în ordine de regres, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu